

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeškkih ulicah št. 2, I., 17.

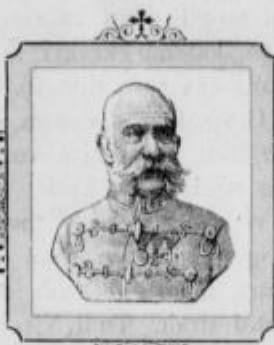
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 276

V Ljubljani, v četrtek 1. decembra 1898.

Letnik XXVI

FRANČIŠKU JOŽEFU I.

v proslavo petdesetletnice Njegovega vladanja.

(2. december 1848

2. december 1898.)

Deca vdana, deca razkropljena
Pismo piše sivemu očetu,
Pismo piše, v njem ljubezen svojo,
V njem hvaležnost mu obeta srčno,
V njem zvestobo mu prisega večno ...

Pismo piše deca razkropljena,
Oče stari moči je s solzami
In v samoti, v tihi sobi, ganjen
Poln zahvale dviga k nebu pogled,
Šepetaje iskreno molitev:
„Hvala Stvarnik, dobrotljivi Oče!
Ni življenje mi zastoj poteklo,
Kar sejal sem v potu v mlada srca,
Sad stoteren mi je obrodilo,
In jaz žanjem za napor hvaležnost,
In jaz žanjem za svoj trud ljubezen!“

Car mogočni! Narodi nešteti,
Kar jih družijo Tvoje močno žezlo,
Kar jih ščiti Tvoja skrbna roka,
Kar jih greje žar ljubezni Tvoje:
Hip svečani družijo se v jedno,
Da napišejo Ti pismo skupno,
Ki mu slova-ljubav je pisala,
Ljubav za-Te, skrbnega očeta!

Slavlje redko, redki god goduješ
Car visoki! S Tabo ga slavijo
Milijoni ... milijoni za-Te
V gorskem selu, v trgu, cvetnem mestu,
Od Karpatov v Alpe snegoglave,
Od Sudetov do valov jadranskih
Prošnje vroče molijo v nebesa:

„Bog ohrani, mnogo let še čuvaj
Nam cesarja, Avstrije vladarja!“

Petdeset je let vtonilo v večnost,
Kar Ti roka dvignila je žezlo,
Kar na glavi krona Ti vzblestela,
In zaklical narodom si zbranim:
„V vaši sreči — vsa je moja sreča!“

Petdeset, bogato let število,
Bogatejše znoja, cvetja, sada ...
V srcu svojem blagi mir nebeški

Htel miru i narodom si dati,
Da iz njega blagostanje vzklije,
Vznikne sreča, raj odpre se zemski.
„Mir med vami!“ kliknil si rodovom —
„Misel, želja strni se z željami,
Roka skleni trdno se z rokami:
Združenim močem odjenja skala,
Val deroči razprši ob njih se!“

Kot valovje od bregov do brega
Po deželah klik se Tvoj glasil je,
In odmeval v stotisočih srcih,
V stotisočih sad rodil obilen ...
Zrno k zrnu ... kamen h kamnu ... raste
Trden temelj ... raste in se širi — — —

V potu otrok črko h črki stavi,
Rišo, briše, slednjič le napiše:
„Bog ohrani, varuj nam cesarja ...!“

Trg in mesto vstaja, raste, cvete,
Blagostanje, sreča kal poganja ...

Kar izumel um je neutešni,
Kar sklesala delavna je roka,
Iz dežele v dežel se ponese,
In pri bratih zameni se z drugim ...

Morje širno, morje nepremerno
Gladka pot je, kjer za ladjo ladja
Iz prekmorja do prekmorja pluje,
Obložena z dragimi zakladi ...
Dosti, dosti! Tu in tam, povsodi
Tvoja roka srečo je sejala!

Slavlje redko, redki god goduješ
Car mogočni! S Tabo ga slavijo
Milijoni! — Drage Ti darove
V slavlje redko rodod rod poklanja,
Da izkaže Ti hvaležnost srčno,
Da razkrije Ti ljubezen večno ...

Rod slovenski, rod tlačanov bornih,
Nima zlata, nima srebra dati:
Dragoceni biser le imade
Ki viharji so mu ga pustili,
Biser dragi, ki ga likal, brusil
Ki stoletja pral s krvjo ga lastno:
Car mogočni! vdani rod slovenski
V god poklanja svojo Ti zvestobo!

J. V.

1848

1898

Viribus unitis!

Vladarska petdesetletnica cesarjeva.

Povodom vladarske petdesetletnice cesarjeve so avstrijski škofje izdali nastopni pastirski list:

Upali smo, da bomo letos z vami vred obhajali velik in vesel praznik. Pripravljali smo se že, da bi vas povabili k dostojnemu praznovanju tega praznika. Pred petdesetimi leti namreč, dne 2. decembra 1848, se je vršil v knez nadškofovskem gradu v Olomucu zelo pomenljiv dogodek, ki je prinesel avstrijskemu cesarstvu obilo blagoslova. Cesar Ferdinand je odložil krono in žezlo, in prestolonaslednik, nadvojvoda Franc Karol, je odstopil svoje pravice najstarejšemu sinu, kateri je tisti dan prevzel častiti habsburški prestol kot Franc Jožef I.

Resni, nevarni dnevi so bili tedaj, ko je mladostni vladar prijel za državno žezlo. Temelji cesarstva so se majali. Politične strasti, katere so vzbudili hujskači, so vrele povsodi. Vsled žalostnih dogodkov, ki so potrli duhove, je izginjalo upanje na mirne čase, in delo za velike naloge naše države je zastalo.

V teh viharjih časih je poklicala božja previdnost našega vzvišenega vladarja na nevarnostipolni prestol. S krepko roko je prijel mladostni vladar žezlo, poln zaupanja v Boga in napolnjen z živo vero v prihodnost avstrijsko. To zaupanje je izrazil takoj ob nastopu v svojem manifestu, kjer izjavlja trdno voljo »da naj na podlagi prave prostosti, na temelju enakopravnosti vseh narodov države in enakosti vseh državljanov pred zakonom in udeleževanja ljudskih zastopnikov pri zakonodajstvu na novo vstane domovina mogočna ko nekdanj, pa s pomlajeno silo, kot neomajna stavba v viharjih časih, kot prostorna hiša za sinove raznih narodov, katere oklepa pod žezlom Naših očetov že stoletja bratovska vez«.

Petdeset let je minilo od tedaj. Tega pol stoletja je prineslo starodavnemu cesarstvu silovite dogodke, hude osodepolne vojske, daleč segajoče politične spremembe, pa mu je tudi naložilo marsikako bridko žrtev.

Toda vsi ti dogodki, vsi ti notranji in zunanji boji, vsi prevrati in skušnje, vsi uspehi in vse radosti, so utrjevali vez, s katero je božja previdnost 2. decembra 1848 sklenila cesarja Franca Jožefa I. in njegove narode, in jo storili nerazvezlivo. Če so zvesti avstrijski narodi mlademu cesarju izražali isti dan glasno svoje veselje, koliko več vzroka imajo po preteklih petdesetih vladarskih letih vzvišenemu vladarju najspoštliveje odkriti čustva najiskrenejše zahvale za neutrudno delo in skrb, katero je imel za blaginjo svojih narodov v teh petdesetih letih, za zares očetovsko ljubezen, katero je skazoval zvesto-udano polstoletja državi in narodom.

In res so si že letos avstrijski narodi tekmovali prizadevali, da bi izražali hvaležno ljubezen z raznimi prireditvami, posebno pa — kar je po cesarjevi volji — z mnogimi ustanovami za dobrodelne in koristne namene. Mi pa bi nikakor ne zadostili pravičnim nadam, katere je gojil vzvišeni vladar v tem jubilejnim letu, ko bi se ne spominjali, kakor on sam, da »vsak dober dar, in vsako popolno darilo je od zgoraj«¹⁾ in da »zastonj čuje varuh, ako Gospod ne varuje mesta.«²⁾

Zatorej, preljubi v Gospodu, smo vas name-ravali poklicati v svetišča Gospodova, da tukaj z nami zahvalite Gospoda Boga, ker je tako vidno čuval tako drago življenje, da ga z nami zahvalite za vse dobro, kar je storil po cesarskem slavlencu svojim narodom, in da priporočite z nami vred njegovo nadaljno srečo in blaginjo vzvišene cesarske hiše varstvu Vsemogočnega. Da, letošnje slavlje zahteva vzvišeno cerkveno slovesnost, in zato ne smemo štediti z najvišjimi in najbolj vzvišenimi izrazi veselja, ljubezni in zahvale. Saj se je vzvišeni slavljenev v preteklih petdesetih letih vedno obračal h Gospodu Bogu. Bogu je pred vsem vselej čast skazoval in pri njem je iskal to likrat sveta, ko se je moral odločiti v težavnih vprašanjih, zadevajočih pravo srečo narodov. »V čast si štejem«, tako javno priznava, »da v de-ja

nju izpovedujem vero in upanje v tistega, po katerem vladajo kralji.« Kakor je torej visoki slavljenev sam v ponižni veri in v polnem zaupanju luči in moči pričakoval in prosil od očeta svetlobe, tako moramo tudi mi na dan njegovega slavlja hiteti k nebeskemu kralju na naših altarih in ga prositi, da našega cesarja pokrepča, njegovo srce razveseli in mu podeli veselje, že tu na zemlji uživati sadove in plačilo petdesetletnega truda, posvečenega časti božji in blaginji narodov. Če smo se torej namenili, da bi z vami praznovali visoko slavlje tudi z zahvalnimi in prošnjami molitvami, smo se spominjali naredbe Gospoda Boga, ki velevala v III Mojzesovih bukvalah: »Posvečuj petdeseto leto.«³⁾

To je bil naš namen in tako smo upali z vami vred s cerkveno slovesnostjo proslaviti ta redki praznik.

Pa oh, grozen dogodek je posegel vmes in uničil vse naše veselje. Roka brezbožnega morilca je končala življenje zvesti družici vzvišenega slavljenca, naši ljubljene cesarici Elizabeti, in ta smrtni sunek je prodril tudi globoko v srce našega cesarja. Kako bi mogli praznovati vesele slovesnosti, ko upiramo žalopolne poglede na rakev, kamor smo uprav kar položili truplo ljubljene matere? Kako bi mogli upati razveseliti srce vzvišenega slavljenca, katemu krvavi rana, ki mu jo je zadala morilčeva roka dne 10. septembra? Ne, preljubi v Gospodu, ne vašega, ne svojega srca ne moremo siliti in vabiti k veselju, kjer je vse napolnjeno strahu in žalosti.

In vender naj si se mora veselje umakniti žalosti in obmolkniti, ima življenje več pravic nego smrt, pravic, katerih ne more razveljaviti niti smrtni strah. Tudi Njegovo Veličanstvo, naš najmilostlivejši cesar, ni pozabil sredi žalobnih dogodkov v svoji družini dolžnostij, ki mu jih naklada skrb za državno blaginjo. Tudi mi nočemo zatorej radi žalostnih dogodkov in bridke izgube prezreti popolnoma spominov na 2. december in opominov, ki nam jih podaja ta imenitni dogodek posebno za naše čase.

Sv. apostelj Pavel opominja, »da naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljenja za vse ljudi, za kralje in vse oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli v vsi pobožnosti in čistosti.«⁴⁾ Mi smo pokorni temu opominu; ne le čuvstvo ljubezni in zahvale nas priganja, da vselej v svoje molitve vklepamo vzvišenega vladarja, ampak velevala nam to tudi cerkvena naredba in pobožna navada. Hvaležno priznavamo zvestobo in skrb za sveto vero, katero je naš cesar, kakor njegovi predniki vselej kazal v dejanju, in zato nam ukazuje sv. cerkev, da imenujemo njegovo ime v prošnjah v kanonu pri sv. maši, veliki petek, pri posvečevanju velikonočne sveče, v litanijah vseh svetnikov, ob slovesnih procesijah prošnje dni, v molitvah slovesne maše in pri popoldanski službi božji. Sveta cerkev hoče s tem opomniti vse, ki časté v našem cesarju svojega vladarja, da on ne skrbi le za časno blaginjo, ampak tudi za večno srečo svojih narodov, kakor se sam izraža v onih zlatih besedah: »Moja želja je, da bi uživali meni izročeni narodi časne dobrote, a vender ne izgubili večnih.« Naš vzvišeni cesar je izrekel ob vsaki priliki jasno in glasno, kako visoko ceni versko mišljenje in zvestobo do sv. cerkve pri svojih narodih in kako bridko obžaluje, ako peša ali celo gineva udanost do vere in cerkve. Kajti to je bilo vedno njegovo trdno prepričanje, da je strah božji, da je živa vera v Boga kot najvišjega zapovednika, najmodrejšega postavodajalca in najpravičnejšega povračnika temelj zakonitemu redu v državah, podlaga narodni sreči. In zares »srečno ljudstvo«, kliče psalmist, »katerega Bog je Gospod.«⁵⁾ Srečni narodi, ki hodijo v luči vere in katerim so božje zapovedi vodilo javnemu življenju in osebnemu delovanju! Kjer priznavajo božje najvišje veličanstvo, ne drzne se nihče dotakniti se krone, katero nosi božji zastopnik; ker vladarsko moč in oblast je prejel od Boga.

Dokler narodi verujejo v večnega povračnika in pravičnega sodnika, vlada med njimi mir in zaupanje, strasti se brzda in nizko samoljubje in krivično zatiranje jim ne ruši in ne strupi medsebojnih razmer. Iztrgajte pa to vero narodu iz

srca in vzbudili boste boj vseh proti vsem, razrušili boste človeško družbo in narodu uničili srečo.

Ali nismo prav v tem jubilejskem letu skusili to tako strahovito in bridko?

Nič ni torej potrebnejše, nič bolj vspodbudno, kakor da vladarji sami podložnikom dajo vzgled, kako naj po veri žive in vestno izpolnjujejo verske dolžnosti. Ali je pač potrebno avstrijske katoličane spominjati, kako se je visoki slavljenev v polstoletju svoje vlade skazoval kot vernega sina sv. katoliške cerkve? Ali ne vidijo, kako se njih cesar na čelu vsem drugim udeležuje cerkvenih slovesnostij in verskih vaj, kako javno spoznava vero in spolnjuje zapovedi sv. vere? Ali ni imel vedno gorkega srca in odprte roke, kadar je bilo treba podpirati cerkvene ustave in verske namene? Vse to je zapisano z neizbrisnimi potezami v srca vseh avstrijskih katoličanov, in zato zahvaljujejo plemenitega vladarja ob slovesnem dnevu z veselimi in hvaležnimi srcem.

Najbolj pa krasi krščanskega vladarja, če deli dobroto, varuje slabotne, lajša potrebo in uboštvo, skazuje milost in usmiljenje. Res, »ne nese zastonj meča k strahovanju tistega, kateri hudo dela.«⁶⁾ Povsodi pa, kjer splošna blaginja ne zahteva stroge, brezobzirne pravice, nagiblje se njegovo milo srce k usmiljenju. Z junaškim samozatajevanjem je odpuščal, pozabil celo hude pogrške zoper državo in vladarsko hišo in voljno podajal roko k spravi, ker je vselej hrepenel povzdigniti blaginjo svojih narodov in vse združiti v teženju za velikost in moč države. To dobrotno, od Boga podeljeno srce, ki vsikdar tako rado odpušča in pozablja, mora pač najbolj zahvaliti naša država za srečni razvoj državnih zadev in srečo narodov. Kako srečni bi bili, ali bolje, kako srečeni bi bil slavljenev na našem cesarskem prestolu, ko bi vsi njegovi narodi imeli vedno pred očmi ta vzvišeni vzgled in se učili od njega, kako naj milo sodijo in se zatajujejo, kako naj odpuščajo in pozabljajo, kako naj samega sebe modro omejujejo in obzirno podrejujejo skupni blaginji.

In kaj naj porečemo o drugi strani njegovega milega, dobrotnega srca, o njegovi očetni ljubezni do ubožcev in siromakov? Povsodi, kjer treba tešiti dušno in telesno gorje, v sili in v usodnih udarcih prinesiti urno pomoč, uboštvo olajšati, zapuščenim sirotam prirediti novo domačijo, preskrbeti bolnikom in pomoči prosečim ljubeznivo in večjo postrežbo, zmerom je pokazal naš cesar dobrotno srce in darežljivo roko. Ali naj vas popeljemo na cesarski dvor in pokažemo tisoče prošnj, ki dan za dnevom dohajajo od vseh stranij države? Na vse se ozira očetovsko-dobrotno srce, najbridkeje mu je, da ne more vsem ustreči. In zato so njegovi narodi razumeli utripanje njegovega plemenitega srca; zato tekmujejo med seboj dežele, občine, društva, zveze vseh vrst, pogostoma ne da bi se dogovorile in skoro enih mislij, da bi se v trajen spomin tega pomenljivega slavnostnega leta ustanovili slavlencu na čast zavodi, ki so namenjeni ubožcem, bolnikom, zapuščenim, sploh vsem raznovrstnim siromakom.

Težka je krona, ki jo nosi plemeniti vladar. Polno skrbij in truda, polno težke odgovornosti je dan na dan delo našega cesarja — in kako delo! To delo obsega vladarsko skrb za vso državo, ki oklepa mnoge raznovrstne narode v raznovrstnih razmerah. In kaj je njegovo vladarsko načelo? »Avstrija bodi zavetišče vsem narodom«, tako se glasi cesarsko geslo. »Avstrija bodi velika domovina, ki je poklicana, da skrbi za vse narode, naj govore katerikoli jezik, z enako pravičnostjo, enako ljubeznijo za vse njih koristi in posebnosti«. Tako označuje sam namen, po katerem teži, v nekem prestolnem govoru.

»Naša država je velika družina narodov, v kateri so združene mnoge narodnosti, prostorna hiša je za rodove raznih jezikov«, kakor se glasi v manifestu ob nastopu Njegovega Veličanstva.

Tako je, preljubi v Gospodu. Narodi in narodnosti naše skupne očetnjave so velika družina, in naš cesar je skupni oče. Tako misli in sodi tudi visoki slavljenev sam. »Srečen in ponosen sem hkrati, da imam narode, kakoršne obsega ta država za svojo veliko družino«. Pa za tako naj jo imajo tudi avstrijski narodi in rodovi, zakaj

¹⁾ Jak. 1, 17.

²⁾ Psalm 126, 1.

³⁾ Mojz. 25, 10.

⁴⁾ I. Tim. 2, 1, 2.

⁵⁾ Psalm 32, 12.

⁶⁾ Rim 13, 4.

koj v začetku svojega vladanja je opominjal presvetli vladar: »katerikoli jezik govore narodi te velike države, vsi, upam, se bodo spoznavali in kazali kot zvesti sinovi skupne očetnjave«. Te ljubeznipolne besede izvrstno značijo medsebojno razmerje, da namreč cesar razume narode in da državljani ljubijo njega in očetnjavo.

Kakor v malem družinskem krogu, takó je tudi v veliki avstrijski narodni družini. Različna so narodna svojstva, različne zunanje življenske razmere, na kateri podlagi naj se razvija narodnostno življenje. Vendar naj bi se vsi čutili eno, živeli zložno med seboj in zložno delovali. Pride pa sovražnik in priseje ljuliko,¹⁾ pravi evangelij, in to skušamo tudi mi. Oglašajo se koristi, ki si močno nasprotujejo, želje, ki se bojujejo med seboj; zahteve, ki žalijo upravičene želje drugih. Treba je zatorej poravnati nasprotujoče si koristi, ublažiti protivja, v soglasje spraviti teženje posameznikov s skupno srečo, kratko, pospešiti mirni razvoj vseh posameznih narodov in hkrati ohraniti in uvrstiti skupno državo.

Gotovo potrebuje torej vladar te države posebnega razsvetljenja, modre previdnosti, ki vse skrbno protehtuje, neomajne zvestobe v spolnjevanju dolžnostij, ki se ne da motiti niti v težavah niti v neuspehih, ko teži po visokem smotru. Preljubi v Gospodu, kdo more brez občudovanja zreti k vzvišeni osebi našega slavljenca — cesarja, katerega petdesetletno vladanje se obnavlja v duhu pred nami z vsemi spomini, z vsem, kar je želel in dosegel, kar je skušal in pretrpel — pač vzvišena podoba nespremenljive zvestobe v spolnjevanju dolžnosti, neobzirne vdanosti državi in svojim narodom, res junaške vstrajnosti v vseh spremembah!

Ni vedno sijalo solnce sreče nad tem petdesetletnim vladarskim življenjem, več ko enkrat je nesreče trda neizprosna roka kruto in bridko posegla v to življenje.

Oh, predragi v Gospodu, saj še krvavi naj-novejša in najhujša rana, katero je Njegovemu Veličanstvu in nam vsekal strašni dogodek 10. septembra, in s cesarjem vred še pretakamo solze v otožni žalosti za našo takó nenadno nam odvzeto cesarico.

Toda najsi je bridko trpelo njegovo srce, najsi je tudi bridko obžaloval s svojimi narodi to neumevno skušnjo, četudi se je v zadnji poskušnji za trenotek vdal čustvom, češ da mu Gospod v tem življenju ni prihranil nobene bridkosti, vendar v vseh teh usodnih udarcih ni izgubil nikdar zupanja v Boga, nikdar vere v prihodnost Avstrije, tudi ne v zadnjih žalostnih dneh ob strašni smrti svoje drage družice.

Tak stoji pred nami in tak je bil v vseh petdesetih letih svojega skušenjpolnega vladanja. Marsikateri so tožili in obupavali, a sredi med strašljivci in omahljivci se je dvigala junaška postava našega ljubljene cesarja. Njegova beseda je na novo oživila opešane moči, njegova previdna modrost je našla pota, da zgradi iz razvalin novo stavbo, njegov žaroviti vzgled je navduševal k novemu nadebudnemu delu. To je posebna milost, s katero je Bog oblagodil srce našega cesarja, da nikdar ne omahuje, ampak vedno upa; junaška njegova krepost je, da nikdar ne počiva, ampak vedno dela za moč države in srečo svojih narodov. Nobena zahvala ne more biti dovolj prisrčna, da bi Boga dostojno zahvalili za milost, ker je našej dragej očetnjavi podaril v času velikih in usodnih prekucij prav Franca Jožefa za cesarja.

Kakó resne opomine pa daje ta vzgled, to mišljenje avstrijskim narodom, posebno v naših dneh, ko zdihujemo v marsikaki britkosti in zmed, ki ne gleda na zadnje žalne dogodke, kazi vzvišenemu vladarju in nam veselje ter napolnjuje njegovo blago srce s skrbjo! Ali bi nam ne bile prihranjene one zmede in one bridkosti, ko bi bili posnemali njegov vzgled in njegovo mišljenje? Pravičnost je smoter našega cesarja, pravico prisojati, njegovo veselje. Z bistrim očesom pre-mišlja njegov duh, kaj koristi njegovim narodom, in išče potov, da bi poravnal nasprotja, zadostil upravičenim zahtevam, pomiril prepir, katerega neté predsodki, strasti in nesporazum. Vsakemu hoče cesar dati in pustiti, kar zahteva pravica in zgodovinski razvoj; toda vsi naj bi se zavedali, da se dá doseči sreča in napredek posameznika

¹⁾ Mat. 13, 25.

le, če se vsi mirno sporazumejo in skupno delujejo. Sreča celote je odvisna od soglasnega razvoja posameznih udov; pa tudi udje dobivajo življenje in moč od celote. Srečni razvoj posameznih narodov je zavisen od moči cele države. To utrditi in v polnem svitu ohraniti je neprestana skrb našega cesarja. Takisto naj bi bili avstrijski narodi med evropskimi državami lepa muzivična slika, v kateri zavzema vsak del svoje mesto in tako stvarja lepoto celotne slike.

To veliko nalogo pa obtežujejo ali onemogočujejo posamezni udje v državi, če stavijo zahteve brez ozira na srečo celote, in v strastnem boju prezirajo to, česar se mora država oklepati, da se ohrani. Iz teh zmed, ki nas razdvajajo in slabé, nas more rešiti le duh krščanske pravice in miroljubnosti, iz katerega izvira mir in sprava. »Pravičnost narode povzdiguje«²⁾, pravi knjiga pregovorov, »ljubezen je vez popolnosti«, uči apostol v listu do Kološanov.³⁾

Ni torej v Avstriji bolj domoljubnega dela, nego delati v ljubezni in pravičnosti na to, da različni narodi mirno in zložno živé drug poleg drugega in v mirnem tekmovanju drug drugemu in celoti služijo. To je pravo avstrijsko domoljubje. Kot tako se je pokazalo zmagovito in rešilno že pogostoma v zgodovini v težkih dneh, naj bi tudi sedaj slavilo zmago nad razporom in razdorom, naj bi bilo med veselimi pojavi tega jubilejnega leta in med dokazi ljubezni in vdanosti najlepši dar, s katerim bi razveselili srce od vseh zvesto ljubljene cesarja.

Naša naloga sicer ni, da bi se vtikali v politične prepire, presojali, kar se je zgodilo, in narekavali, kaj naj se zgodi. Toda naša sveta dolžnost kot poklicanih oznanjevalcev evangelija je, da povzdignemo v tej resni in slovesni uri svoj glas in da pokažemo sebi izročnim vernikom načela evangelija, da bodo dostojno obhajali cesarsko slavlje. O, da bi bil ta pomenljivi dan praznik sprave za avstrijske narode, ki sedaj vsi z enakim spoštovanjem in z enako ljubeznijo zró k svojemu cesarju — slavlencu in katere je vprav kar skupna žalost združila z Njegovim Veličanstvom ob krsti umrle cesarice. Pa ne samo tu naj bi bili enega srca in duhá, ampak v enaki edinstvi naj bi tudi podpirali plemenite namene in visoke smotre, katere je hotel doseči cesarski slavljenec v preteklih petdesetih letih svoje vlade, in takó hkrati tudi potolažiti njegovo hudo ranjeno srce!

O, preljubi v Gospodu, — bodisi, da gledamo nazaj na to petdesetletno vladarsko življenje, bodisi da motrimo zakrito prihodnost, vedno se nam vsiljuje na ustnice želja: Vzvišeni vladar, živi še dolgo — dolgo! In s hvaležnim srcem kličemo visokemu slavlencu ob slavnostnem dnevu: Ti si up Avstrije in krepak varuh njene moči, ti nerazrušljiva vez njenih narodov! Vsemogoči naj podaljša Tvoje dni do skrajne meje človeškega življenja! Marija, kraljica svetnikov, vsi naši sveti zavetniki ob božjem prestolu naj se združijo z našimi molitvami in nam izprosi pri Bogu, da bi prisodil vzvišenemu slavlencu na avstrijskem cesarskem prestolu še dolg večer življenja, pa tudi, da bi mu na večer življenja sijalo solnce miru in neskaljene sreče. Amen.

²⁾ Preg. 14, 34.

³⁾ Kol. 3, 14.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. decembra.

Cesarjeva zahvala avstrijskim škofom. Na skupni pastirski list doposlal je cesar kardinalu grofu Schönbornu naslednje laskavo pismo: V pastirskem pismu avstrijskih škofov povodom petdesetletnice spominskega dne, ko sem zasedel vladarski prestol, uvidim v svoje največje zadovoljstvo nov dokaz dobroznane neomejne vdanosti do moje osebe in zveste ljubezni do domovine. Akoravno ne morem drugače, da dan, katerega je ljubezen mojih narodov hotela napraviti za dan veselja, z ozirom na nenadomestno izgubo, ki me je zadela, preživim le v tihi samoti, vender moje srce ne more ostati zaprto čutilom odkrite zadovoljnosti nad tako lojalno, s pravim zaupanjem na Boga prešinjeno izjavo. Zahvaljujoč se najtopleje Vaši Prejasnosti in sopolnanim — cerkvenim knezom združujem svoje molitve z onimi pobožnih kristjanov z iskreno željo,

naj se blagoslov Vsemogočnega vedno razliva na državo, katere vodstvo mi je poverila njegova milost.

Avstro-nemška zveza v nevarnosti?

Tako vzklika včerajšnja dunajska židinja iz Fichtgasse, ko se peča z odgovorom grofa Thuna na interpelacijo slov. zastopnikov desnice radi nečutenega postopanja pruske vlade proti ondotnim Slovanom. Ali obstoji še nemško-avstrijska zveza? Ali je še vedno, kot se je delegacijama opetovano naglašalo s prestola doli, podlaga naši zunanji politiki? Tako vprašuje židovska »N. Fr. Presse«, potem pa neusmiljeno udriha po ministerskem predsedniku, izjavljajoč, da za poslednje grofa Thuna besede ni nihče odgovoren, marveč le samotisti, ki jih je izgovoril. Reciprociteta je tista beseda, ki je pretresla temelje države in ki bo, tako je posneti iz tega članka, strmoglavila Thuna in njegove sodruge, ako ne bo še kakih drugih posledic. Potem se pa dokazuje, da je pruska vlada postopala popolno pravilno, ker je iztirala iz države le take elemente, ki so nevarni državnim interesom. In to so kajpada vsi Slovani, ker se ne dajo brezpogojno podjarmiti prusaštvu. Kak namen ima ta članek, vsakdo lahko razvidi. Najpreje hoče strmoglaviti Thunovo, obstoječi nemško-avstrijski zvezi nevarno ministerstvo, potem pa, če bo mogoče, vprizoriti kak večji razpor med obema državama. — Nadjati se je, da dobi židinja kmalu krepak odgovor.

Vladni odgovor na izvajanja »N. Fr.

Presse» je že izšel in ga objavlja današnja »Wiener Abendpost«. Ta list izjavlja, da je dunajska židinja jedina, ki piše v tem smislu in sledi taktiki »Ostd. Rundschau«. Izjavlja se, da je vse prepričano tudi v Berlinu, da besede grofa Thuna niso imele niti sence tega namena, kakor se omenja v članku »N. Fr. Presse.« Zveza mej našo državo in Nemčijo je vzvišena nad takimi administrativnimi dogodki, kakor tudi nad strankarskimi interesi parlamentarnih frakcij. Iz navedenega odgovora pa je tudi razvidno, da se izgovorjene besede prav nič ne omiljujejo in da jih je izgovoril ministerski predsednik najbrže v sporazumu v grofom Goluhovskim.

Afera Hérold-Pfersche. Koncem zadnje seje poslanske zbornice bi se bil moral iz cele zbornice izvoliti takozvani grajalni odsek. Stranke parlamentarne večine izvolile so iz svoje srce naslednje poslance: dr. Žitnik, dr. Stransky, dr. Blažek, grof Haugwitz in dr. Dyk. Levičarske stranke pa niso mogle izvoliti določenega števila članov, ker je bilo odsotnih preveč nemških poslancev. Ta pojav zopet jasno kaže, kako malo je za stvar nemškim kričaskim elementom in da so stavili to zahtevo le radi tega, da tratijo dragi čas in zavlačujejo razpravo. V to svrhu jim je dobra vsaka, še tako malenkostna prilika.

Mirovna pogodba mej Španijo in Ameriko, ki bo v malo dneh gotova stvar, bo imela za Španijo zelo neugodne posledice. Ako tudi ne vpoštevamo ogromnih stroškov, ki jih je povzročila Španjcem nesrečna vojska z Ameriko, je njih zguba ogromna. Izgubiti oziroma Ameriki morajo prepustiti otoka Kubo in Portoriko ter filipinsko in karolinsko otočje, ki obsega 425.779 kvadr. kilometrov ter 9.450.000 prebivalcev. Ako pomislimo, da meri španska posest v Evropi le 504.552 kvadr. kilometrov s 17.974.300 prebivalci in da znaša zunanja še ostala posest le 3170 kvadr. kilometrov s 40.000 prebivalci, moramo pač reči, da je špansko kraljestvo oropano svoje svetovne veljave. Židovski krogi, ki so posredno ali neposredno v ameriški službi, se seveda vesele tega poraza Španije, ker jim je bila nje, kot katoliške države, svetovna veljava trn v peti.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, 29. novembra.
(Konec.)

Prošnja posestnika Iv. Buggeniga za povrnitev stroškov v znesku 230 gl., ki jih je imel pri prenapredbi konjskega hleva, se odkloni. Poroč. odb. Z a b u k o v e c.

Odb. dr. Tavčar poroča o odgovoru plinarne na zadnji dopis magistrata glede nove pogodbe. V odgovoru se navaja, da upraviteljstvo ne more pred 1. januv. odgovoriti na magistr. dopis, ker se šele v decembru vrši občni zbor delničarjev, ki so večinoma v Nemčiji. Kruta se pa zdi upraviteljstvu prepoved glede nadaljnjih

sprememb pri ceveh in napeljavi novih, dokler se ne sklene pogodba, ker so premembe večkrat potrebne vsled mestnih del. Odsek predlaga, naj se ugotovi želja plinarne v obeh ozirih, ker so navedeni razlogi res uvaževanja vredni, objednem pa naroča mag., da o vsakem takem slučaju presoja. Rok do 1. jan. naj se ne prekorači. Odb. Šubic govori proti predlogu. Pri glasovanju je vsprejet predlog odsekov.

Prošnji posestnika Frana Požlepa o zadevi parcelacije njegovega sveta ob Dunajski cesti na stavbišča, se izjemoma ugodi in dovoli, da sme postaviti stavbe tik regulačne črte, toraj tik 16 m. široke ceste, in ne kot je bilo prvotno določeno, 5 m. od nje. Poroč. odb. Žužek.

Isti odbornik poroča o prošnji stavbnih podjetnikov Faleschini in Schuppler za odškodnino zaradi vsada pri »Mestnem domu«. Poročevalec predlaga, naj stavbeni urad natanko izračuna, koliko večje stroške je imel podjetnik vsled vsada, in na podlagi tega računa naj se potem povrnejo stroški, ki niso nastali po podjetnikovi krivdi. Očividno je, da se podjetnik ne more izgovarjati z »avis major«. — Predlogu se pritrdi.

Konečno poroča odb. Žužek o nivelih na raznih krajih mesta na podlagi komisijonalnega ogleda. V poročilu se omenja, da se je doznalo res nekaj napak, a večje so le pri trotoarjih pred hišo »Glasb. Matice« v Gospodskih ulicah in na nasprotni strani, katera treba popraviti. — Poročilo se vzame na znanje in odobre dotični nasveti.

Vodstvu I. mestnega slovenskega šolskega vrtca se dovoli redna letna dotacija v znesku 50 gld., vodstvu mestne nemške ljudske šole za napravo šolske zastave v spomin vladarjevega jubileja pa 20 gld., ter se odobri računi o uporabi dotacije za šolski vrt na I. mestni deški ljudski šoli, za šolske delavnice na II. deški šoli in za božičnico na I. mestnem otroškem vrtcu. — Poroč. odb. Dimnik.

Odb. dr. Hudnik interpeluje župana radi predpisa pri razpisu gradnje novega vladnega poslopja, da se mora za nasip porabiti le gramoz od starih podrlih hiš, kar pa očividno nasprotuje določbi § 47. stavb. reda. Interpelant izjavlja, da ga je do tega največ napotil poprej prebrani dopis dež. predsedstva, in vpraša župana, ali mu je o tem kaj znano in ali je voljan opozoriti deželno vladno na ta nedostatek.

Podžupan omeni, da se je s to zadevo pečal že tudi deželni zdravstveni svet ter konstatoval, da se je tudi pri gradnji gimnazijskega poslopja porabljal izključno material od podrlih hiš za nasipanje. Govornik se čudi, kako more dež. vlada celo predpisovati tak, v zdravstvenem oziru zelo nevaren prestop stavb. reda.

Župan odgovori, da je že čul o tej zadevi, a še ni o njej dovolj poučen, da bi mogel podrobneje odgovoriti na to interpelacijo.

P. n. naročnikom!

Kakor vsi drugi obrtni zavodi, tako tudi kat. tisk. društvo z vsemi svojimi zavodi jutri praznuje, zato »Slovenec« izide še le v soboto. Da smo zato čitatelje odškodovali, priložili smo današnji slavnostni številki polo priloge.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. decembra.

(Slavnostna seja.) Danes ob edinstvenosti se je sešel mestni svet ljubljanski k slavnostni seji. Došlo je tudi dokaj zbranega občinstva v prazniški obleki. Župan Ivan Hribar je tem povodom proslavljal vladarja ter omenjal, da tudi ljubljansko mesto izroči cesarju krasno izdelano adresno. Govoril je nastopno:

Vladar, kakoršnih pozna malo zgodovina, praznoval bode jutri Svojo vladarsko petdesetletnico. Vladar je to, katerega ljubijo in časte ne samo Njegovi podaniki, temveč katerega občuduje ves omikani svet zaradi Njegove modrosti, dobrotljivosti, ljudomilnosti in viteškega značaja; vladar, ki je poleg solčnih dni svojega življenja prestat moral tudi toliko srčne žalosti in dušnih muk, ko malokateri Njegovih podanikov. Vsaj je še le v naših dneh, ko se je milijone zvesto uda-

nih Mu src veselilo bližajoče se vladarske petdesetletnice Njegove, našlo se zavrgljivo bitje, ki je Njemu in Njegovim podnikom v kupo radosti nalilo najčrnejšega strupa.

Gospoda moja! Mladeniču še, položila je Francu Jožefu I. previdnost Božja žezlo jedne največjih držav v mlade roke. Razburjeni časi so bili takrat. Na Dunaji in po vseh večjih mestih države je vrelo; na Ogerskem vzdigovala je revolucija kruto svojo glavo; Lombardija in Benečija bile sta v plamenu; Nemci pa so se na frankobrodskem zboru bolje potegovali za velikomemške, ko za avstrijske koristi. Pogumne in neupogljive volje bilo je v teh bridkih dneh treba vladarju te države.

To pa je imel osemnajstletni mladenič, ki je kot Franc Jožef I. dne 2. decembra 1848 zasedel prestol avstrijskega cesarstva. S krepko roko posegel je takoj v usodo države. Pustivši narodom svobodo, katere jim je prineslo leto 1848, potlačil je s slovansko pomočjo ustajo na Ogerskem ter z zmagonosno Svojo armado slavno končal vojsko v Italiji.

Mnogo vtisov ostalo je gotovo v sprejemljivem srcu mladega, z izredno bistroumnostjo obdarjenega vladarja iz burne dobe, v kateri je prevzel vladno. Le temu je pripisati, da je Njegovo dobro srce čutilo in Njegovemu bistremu umu bilo jasno, da se način absolutne vladavine, ki se je bil po teh dogodkih zopet uvel, ne bode dal vzdržati, ker bi bil v oviro vsemu zdravemu notranjemu razvoju države. Zato pa je cesar Franc Jožef I. leta 1860 razveselil Svoje narode z ustavo.

Razvoj, kakoršnega nikdo slutiti ni mogel, sledil je tej velikodušnej odločbi cesarjeve. Splošen napredek viden je od tedaj v vseh panogah narodnega gospodarstva, v znanstvu in umetnosti. Sredi tega napredka pa stoji vzvišena oseba cesarjeva. Vse, kar je bilo zasnovano na korist državi in v večji nje razvoj, našlo je v njem pokrovitelja; vse, karkoli se je storilo za povzdigo izomike, znanosti in umetnosti pa darežljivega podpornika. Pri vsem tem pa Njegova blagotvorna roka ni pozabila bednih in trpinov, temveč jim je sipala darove s pravo cesarsko darežljivostjo.

Neprecenljive so pa zlasti zasluge, katere si je Njegovo Veličanstvo cesar Franc Jožef I. pridobil za individualni razvoj narodov, ki živijo v širini njegove državi. Pač so mu marsikdaj neuprosne okoliščine zaprečevale izpolnitev Njegovih srčnih želja: videti vse narode srečne in zadovoljne, veseleče se v popolnej ravnopravnosti svojega gmotnega in kulturnega napredka. A pot, katero je cesar Franc Jožef I. v novjšem času odkazal Svojim državnikom, vodi brez dvojbenosti do tega cilja.

Slavni občinski svet! Ako kdo, mora zlasti ljubljana kot naravno in prosvetno središče slovenskega naroda v interesu tega tako zanemaranega in preziranega naroda hrepeneti, da se ta cilj doseže. — Ozrimo se, gospoda moja! širom slovenske domovine. V vsej visoki birokraciji ne nahajam prijatelja. Kakošna morajo po tem takim biti poročila, ki o naših težnjah in opravičenih naših zahtevah prihajajo na cesarski Dunaj, lahko si mislite. Zato pa se s tem večjim zaupanjem približujemo viteškemu cesarju in gospodarju ter se Ga oklepamo s tem večjo ljubeznijo, ker smo prepričani, da bode kljub vsem zaprekam naš glas končno le došel do Njega ter da bode modrost in pravičnost Njegova dovela nas do naših pravic.

Gospoda moja! Bela Ljubljana je pa tudi sama na sebi Njegovemu Veličanstvu cesarju Francu Jožefu I. veliko hvalo dolžna. Dvakrat ga je v naših dneh videla v svojem ozidju. Prvič leta 1883, ko se je slovesno praznovala šeststoletnica združenja vojvodine Kranjske s habsburško monarhijo. Burno in veselo pozdravljali smo ga takrat.

Kako drugače pa je bilo dvanajst let kasneje, ko je cesar Franc Jožef prišel zopet med nas po onih velikonočnih praznikih, po katerih so se strah, tuga in boleost vselili v naše mesto. Nemo smo vsprejemali, tožno pozdravljali Njega, na čegar lici se je čitalo najiskrenejšo sočutje in očetovska skrb. Izrekel je pa tudi tolažljive besede: »Ljubljani se mora pomagati«; besede, ki so bile Njegovej vladni povelje, da je državnemu zboru pred-

ložila znane potresne predloge, po katerih je prišla ljubljani državna pomoč.

Gospoda moja! Podal sem Vam le nekoliko potez iz življenja našega presvetlega cesarja. Te naj zadostujejo, vsaj leži življenje Njegovo brez tega kakor odprta knjiga pred nami. Obširno govoriti v trenutku, v katerem prekipeva srce, sicer človeku tudi dano ni. Zato pa končavam z iskreno željo, da bi nam dobrotno nebo našega presvetlega cesarja in gospodarja ohranilo do skrajnih meja človeškega življenja; Vas pa pozivljam, da se z mano vred združite v klic:

Njegovo Veličanstvo, cesar in gospodar Franc Jožef I.

Živio! Živio! Živio!

(Adresa ljubljanskega mesta.) Adresa, katero je mestni zbor ljubljanski v današnji slavnostni seji sklenil po deputaciji izročiti presvetlemu vladarju-jubilantu, slóve:

Širom prostrane države, katere sijajno žezlo je Previdnost Božja leta 1848 položila v posvečene roke Vašega Veličanstva, pripravljajo se narodi, ki so z Vašim Veličanstvom vedno v občudovanja vrednej harmoniji delili radostne in tožne trenutke, da dostojnim načinom proslave srečno dovršeno petdesetletnico slavnega, previdnega in modrega vladanja Vašega Veličanstva.

Pač bodo vsled izrečne želje Vašega Veličanstva, čegar dobrotljivo srce je ravno v tem velepomembnem letu zadela najbridkejša žalost, katera sploh zadeti mora ljubečega soproga, izostali vsi pojavi hrupnega veselja in navdušenja; vendar bodo pa zakonodajalni zbori in občinski zastopi, korporacije in društva bližali se 2. dne decembra Vašega Veličanstva sijajnemu prestolu, da ponove obljube udanosti in zvestobe, ki vežeta vse prebivalstvo te države brez razlike narodnosti, vere in stanu z Vašim Veličanstvom in s preslavno vladajočo rodbino.

Vaše cesarsko in kraljevsko Apostolsko Veličanstvo!

Med mestnimi občinami, ki se v današnji slovesni dan bližajo vznosu bližječega prestola Vašega Veličanstva, je tudi Ljubljana, stolno mesto vojvodine Kranjske.

Čez 600 let s to vojvodino vred združena z mogočno državo, katerej gospoduje mogočni habsburški rod, odlikovala se je v vseh časih in okolnostih z najodličnejšimi podaniškimi krepostmi. Zgodovina nam spričuje, da je nje prebivalstvo mnogokrat — zlasti pa za časa turških invazij in francoske okupacije — obujalo občudovanje vsled svoje hrabrosti, neomahljivosti in požrtvovalnosti.

Vaše cesarsko in kraljevsko Apostolsko Veličanstvo!

Na dednem prestolu prejasnega habsburškega rodu ni pa doslej bilo vladarja, kateremu bi prebivalstvo deželnega stolnega mesta ljubljane bilo udano s tako otroško ljubeznijo, kakor je udano Vašemu Veličanstvu.

Vsaj pa tudi ni čudo. V dobo slavnega vladanja Vašega Veličanstva spada nenavadni razvoj tega mesta, v to dobo spada povzdiga njegove veljave kot središča slovenskega naroda, ki se je vsled dobrotljivosti Vašega Veličanstva probudil k novemu življenju.

V to dobo spada pa tudi ona grozna katastrofa, katera je skoro zdvojeno prebivalstvo ljubljansko poučila, kako nežna je ona vez, ki Vašega Veličanstva plemenito srce spaja s trpečimi podaniki.

Na pol v razvalinah sprejela je Ljubljana dne 7. majnika 1895 Vaše Veličanstvo s tihimi pozdravi, sprejela tako, kakor bolna hči sprejema očeta, ki jo prihaja tolažiti ter jej pomagati. In tolažbe in pomoči jej je prineslo Vaše Veličanstvo.

Novoprerojena in pomlajena praznuje sedaj slavno vladarsko petdesetletnico Vašega Veličanstva z najhvalejšimi čutili.

Vaše cesarsko in kraljevsko Apostolsko Veličanstvo!

Občinski svet deželnega stolnega mesta ljubljane bliža se kot veren tolmač srčnih čutil vsega mestnega prebivalstva sijajnemu prestolu Vašega Veličanstva, da ob vznosu njegovem ponovi prisego udanosti in zvestobe ter udano izrazi najspoštlivejša voščila, združena s srčnimi željami, da Bog še dolgo ohrani, štiti in blagoslavlja Vaše cesarsko in kraljevsko Apostolsko Veličanstvo.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1898.

(Prijateljski večer.) Sinoči, kakor je bilo rečeno, je predaval dr. A. Ušeničnik v »Kato-liškem domu« o »modernem katolicizmu«. Pri-merjal je katolicizem kot princip napredka s pro-tes-tantizmom, ki je baje v sedanjem stoletju su-perioren. Po izpovedi nasprotnikov samih ni pro-tes-tantizem pozitiven princip, ampak samo princip razkroja, negacije, protesta, kar pravi že ime. Že zato, pravi Schelling, ne more biti protestantizem splošen, universalen, katoliški princip, ker bi tedaj ničesar ne imel, proti čemur bi protestoval. »Brez nasprotja izgine protestantizem. Protestantizem, pravi Lagarde, ni prinesel človeštvu ne jedne po-zitivne ideje. Kar ima pozitivnega, je vzel iz ka-toliške prošlosti. Početna moralna ogorčenost re-formacije se je izprevrgla v odločen antimoralizem. Pač pa je tako rekoč nehote protestantizem mnogo storil za vedo. Kot princip negacije je moral iz-kušati dokazati neresničnost katoličanstva in svojo upravičenost. Odtod velikanski napor v kritiki sv. pisma, zgodovine krščanstva itd. Ti napor so usovršili kritično metodo historiginih studij, in poleg tega so spravili marsikaj pozitivnega na dan. Prav isti nagon je privedel do mnogih pri-dobitev v prirodoslovju, anatomiji, fizijologiji itd. Tako po božjem načrtu zlo nehote služi dobremu. Toda pravega napredka protestantizem ni pri-nesel. Materijalno je naredil velikanski prepad med bogastvom in uboštvom; etično je, kakor priznava sam Gregorovius, na mesto heroizma po-stavil »plitev, siroten moralizem«; intelektualno je razkrojil vse. Pastori in profesorji taje že bo-žanstvo Kristusovo, nekateri celo osebnost božjo; religijo imenuje že ta in oni logičen pogrešek itd. Krščanstva jim je ostalo le še malo, panteizem se je preživel, materijalizem duhovom ne zado-ščuje, zato sami ne vedo, ne kod ne kam. Pro-tes-tantizem torej pač ni princip zdravega na-predka. In to priznavata tudi Schell in Müller. Oba priznavata, da le katoličanstvo more biti princip napredka, a sodita, da katoličanstvo konkretno danes ne izpolnjuje visokega zvanja. Kriva tega je, tako pravita, pred vsem sholastika, romanizem, jezuitizem. To je baje krivo sleparstva Taksila, inferijornosti nemških katoličanov, majhnega vpliva na drugoverce. Pomoček proti tej inferijornosti je pojem o Bogu, kakor ga je razvil Schell (dasi mu že prijatelj Müller očita, da je ta pojem drzen in protisloven), moderna filozofija, pa nemštvo, »nem-ški duh, nemška veda, nemški jezik«. Govornik je presodil posamezne trditve o inferijornosti in pomočkih, ter dejal, da inferijornost ni taka, ne odtod, in da tudi takih pomočkov ni treba. Ro-manizem in germanizem sta le frazi, ki se pod njima skriva stari mefisto, da bi ložje opravičil svoj: non serviam. Če so res katoličani inferijorni, krive so žalostne državne razmere zadnjih časov, absolutizem, jožefinizem; krivo pa je tudi to, da imamo katoličani dostikrat premalo moštva, pre-malo samozvesti, premalo delavnosti in goreč-nosti, a preveč »komoditete«. Videti moramo, kaj je katolicizem človeštvu, kakšno moralno silo ima ne le za nadnaravni, ampak za vsestranski na-predek. Zato pa moramo to moralno silo upora-biti, razsoditi na vse strani. — To je naglašal Leon XIII. že tolikrat, in naša dolžnost je, da to storimo. In če homo storili, bode katolicizem po-kazal svojo kulturno moč, in ne bo treba zato ne fraz o germanizmu in romanizmu, ne tožb o skolastiki, najmanj pa še — »novega pojma« o Bogu!

(Za mestne uboge) Povodom cesarjeve vla-darske petdesetletnice poslal je Njegova ekscel-lenca gospod deželni predsednik baron Hein žu-panu 100 gld. za mestne uboge.

(Deželna blagajna kranjska) poslovala bode vsled jubilejnega praznika dne 2. dec. t. l. od osme ure do polu desetih predpoldne in potem od polu dvanajste do ene ure popoldne za stranke.

(Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda) nazna-nja: S posebnim razglasom so se bile opomnile naše podružnice po vsej slovenski zemlji, naj bi povodom cesarske 50 letnice oskrbele si jubilejnih božjih služeb. — Vsem ljubljanskim po-družnicam torej družbino vodstvo — obile udeležbe pričakuje — naznanja, da se bere ta zahvalna ter prošnja družbina sv. maša v pone-deljek, dne 5. decembra ob 8. uri dopoldne v stolni cerkvi.

(Gledališče.) V torek, dne 29. t. m. gostovala je v našem gledališču hrvatska umetnica gospa

Ljerka pl. Šramova. Nastopila je v znani Shakes-pearovi veseloigri: »Kako se kroté ženske« v ulogi Katarine, katero je najprej kot razposajena hčerka in pozneje kot ukrotena ženka izvrstno pogodila. Njena umetnost kazala se je v tem, da je psihologično motiviran prehod od razbrzdanosti do mirnosti neverjetno dobro zadela, kakor da se res v njeni duši vrši, kakor da ga na odru sama doživlja. Njena živahnost, njeno do cela neprisi-ljeno vedenje in njen mehki glas se je gotovo vsakemu prikupil. Občinstvo je z burnim ploska-njem pozdravljalo njene nastope, priznavajoč njeno umetnost in že takoj začetkom predstave se ji je poklonil krasen šopek. Med domačimi igralci od-likoval se je posebno g. režiser Inemann. Svoje uloge kot Petruhis si je bil tako gotov in tako se je vanjo vživel, da je uprav z umetniško dovrše-nostjo in lahkoto igral. Takoj za njim moramo se s pohvalo spominjati gospice Slavčeve, kateri vzlasti uloge, kakor Bianca kot tiha in pridna hčerka, izredno pristojajo in katerim je tudi ona popolnoma kos. Zadovoljili so nas tudi gg. Lov-šin, Prejac in Danilo, manj ugajal nam je Pola-šek, kateri si menda besedila igre ni bil gotov. Isto tako slab utis nam je zapustil g. Šturm kot Lucentijev oče, v kateri ulogi se je prav flegma-tično kretal po odru in tudi g. Verovšek je bil oče precej hladne krvi. Prihodnja predstava bo v petek, pri kateri predplačani sedeži ne veljajo.

(Musica sacra.) V petek dne 2. decembra k cesarskemu jubileju je pontifikalna maša v stolni cerkvi ob 10. uri: V začetku »Pro imperatore« (moški zbor) po Mih. Hallerju; instrumentalno slovesno mašo v C-dur in graduale zložil Ant. Foerster, offertorium Janez Müller, Te Deum dr. Fr. Witt, h koncu postludium na avstrijsko himno zložil Ant. Foerster. — V mestni cerkvi sv. Jakoba: Velika maša ob 9. uri: Tretja maša zl. Bern. Hahn, graduale zl. J. Aibinger, ofertorij Brosigov, Te Deum Foersterjev.

(Slika) prevzvišenega knez nadškofa dr. Ja-koba Missia, razstavljena v izloženem oknu trvdke Gričar-Mejač, vzbuja občno pozornost. — Slikar Ludovik Grlic je nedavno naslikal lep kri-žev pot po Fürichovem uzorcu za cerkev sv. Ni-kolaja v Litiji. Delo je izvel v splošno zadovolj-nost. Čuditi se je marljivosti in vstrajnosti tega umetnika, ki je v primeroma kratkem času nasli-kal toliko množino slik, pri katerih treba paziti na vseko malenkost, saj je Fürichov križev pot skupina mnogih oseb v raznih žalostnih prizorih. — In sedaj zopet nova slika! V naravni velikosti stoji pred nami prevz. knez nadškof v vijoličnem talarju in odet s hermelinom. Kak kolorit! Gle-davca očara že lepa barva, strmeti pa mora gle-dajoč krasno in natančno vezeno ob roketu ali zeleni baržun ob stolu. Kako fino je izdelan grb, kako na drobno redovi! V ozadje je postavil ide-alno-lepo prirodo — prostrano morje. Res slika zasluži zanimanje, katerega je tudi v obilni meri deležna. Ves dan je polno gledavcev pred izlož-nim oknom. Umetniku čestitamo k najnovejšemu delu, saj nam jasno priča, da vedno napreduje. — To sliko lahko imenujemo njegovo najboljšo delo.

(Upravni odbor mestne hranilnice ljubljanske) imel je 30. novembra povodom cesarjeve petde-setletnice slavnostno sejo, v kateri je gospod pred-sednik Vaso Petričič v jedrnatih besedah našteval lepe vrline, poudarjal zlasti njegovo pravičnost do vseh narodov, miroljubnost in skrb za povzdigo blagostanja svojih podanikov. Naša prijetna dolž-nost je, da mu čestitamo k Njegovi petdesetlet-nici vladanja, katero naj nadaljuje še mnogo let v našo srečo! Nato se je sklenilo jednoglasno, da gre 2. decembra deputacija mestne hranilnice ljubljanske poklonit se k deželnemu predsedniku.

(Iz Kočevja) 29. novembra. Še živimo, ako ravno se imamo to leto boriti z raznimi sovra-žnimi silami. Meseca oktobra se je bila raztogo-tila tukajšnja rečica, sicer jako mirna in pohlevna Rinža. Vsled obilnega deževja je bila prestopila svoje bregove ter poplavlila precejšen del mest-nega ozemlja. Ljudskošolsko poslopje je bilo pod vodo, in morali so šolo zapreti za 14 dni. Voda je vdrla v spodnje prostore mnogih nižje ležečih poslopij, in po nekaterih ulicah so se vozili s čolni. — V prvi polovici meseca n vembra smo trepetali strahu pred roparji. Orožniška postaja v Plaški blizu Ogulna je bila namreč brzojavila dne 7. novembra tukajšnjemu glavarstvu, da je

6 roparjev na potu proti Kočevju, češ, da name-ravajo oropati neko blagajno. Ta vest je silno raz-burila prebivalstvo. Tužni spomini iz preteklih časov, ko je mesto v resnici trpelo pred takimi nevarnimi gosti, dajali so strahu novo hrano. Vse mesto je bilo po koncu in na straži. Nesreča je res hotela, da je bila ravno zgodaj v jutru od 7.—8. novembra oropana blagajna tukajšnji pivo-varni. Železni obod so pretrli z dletom ter od-nesli iz blagajne okoli 1200 gld. Kdo bi bil to storil, še danes ne vedo. Obdolženih Primorcev nikdo ni videl. Sklicali so bili semkaj mnogo orožnikov, ki so prehodili ves kočevski okraj, da bi iztaknili in zasačili predrzne storilce, toda — zaman. Strah pred roparji nam je pretresal ude še ves čas tega meseca. Sproti za mraka so skrbno zapirali večna vrata, in že zvečer nisi zapazil žive duše na ulici. Vladala je po mestu prve dni smrtna tišina; pozneje se le so se toliko osoko-lili, da so odredili stalno ponočno gasilno stražo. — Pa toliko da smo se oddahnili od strahu pred roparji, zalotila nas je nova bojazen. Že več dni razsaja tukaj, vzlasti po noči, hud vihar z bli-skom in treskom. Silen piš tuli okoli vogalov naših stanovanj, pretresujoč vse poslopje. Opeka frči s streh, kakor perje. Streha na zvoniku je poškodovana tako hudo, da jo morajo sneti. Cerkev so zaprli. Na spodnjem mostu, ki so ga pred par leti razširili z ograjenim lesenim dostavkom za pešpot, odtrgal je vihar sredi mosta nekoliko pod-nic in naredil vrzel. Tukaj se je zgodila včeraj nesreča. Neka 12letna deklica pride po mostu, gre ob kraju, dospe do vrzeli, zmanjka ji tal, in pade v precej narastlo Rinžo. Perice so ob kraju Rinže prale in zaupile. Upitje čuje neki komij pri bližnjem trgovcu Hofmanu z imenom Verli; brž priteče in skoči z mosta v polni opravi v vodo za utoplenko. Srečno priplava do nje in jo pri-vede z velikim naporom še živo, toda nezavestno h kraju. Bila je rešena. Pogumni rešitelj zasluži za svoje človekoljubno, nevarno dejanje vse pri-znanje.

(Zdravje v Ljubljani) od 20. do 26. novembra. Novorojenih 18, vmrlih 23; med njimi za škar-latico 1, jetiko 5, za različnimi boleznimi 17, med njimi 8 tujcev in 10 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za škarlatico 2, za tifuzom 1, vrtico 1, rudečico 1.

(Nekaj za Bismarkovec.) Sedaj je dognano in dokazano, da Bismark ni imel samo onih treh las, s katerimi so ga slikali šaljivi listi. Oglasil se je neki brivec, ki ima vse polno Bismarkovih las, katerih vsak je notarijčno potrjen kot prava relikvija velikega Bismarka. Te relikvije se bodo gotovo — množile.

(Poštenjak.) »Čujte vendar, Dobnik«, je zavpil Iglič, ko je srečal na ulici svojega znanca, »pre-teklo je že šest mesecev, odkar sem Vam posodil 5 goldinarjev!« — »Sedem mesecev«, je popravil Dobnik resnega obraza. — »Torej sedem«, se je jezil Iglič, »in obljubili ste mi, da mi jih vrnete v enem tednu. Obljubili ste mi pri vsem, kar Vam je sveto, da mi jih vrnete v sedmih dneh, a ne v sedmih mesecih!« — »Vem«, odyrne Dobnik žalostno in izvleče iz žepa svoj zapisnik. »Tisti petak je bil iz leta 1887 in ima številko 672.929. Natanko sem si to zapisal, in se-le potem sem petak zmenjal. Od takrat sem se pa trudil zaman, da dobim ta petak nazaj!« — »Toda«, je hrnel Iglič, »drugi petak bi bil ravno tako dober!« »Ne«, odgovori Dobnik otožno in zmaje z glavo, »jaz sem poštenjak. Ko ste mi dali petak, sem Vam rekel: dal ga Vam bodem nazaj, — in to je bil tudi moj poštteni namen. Iglič, ljubi prijatelj, precej, ko zapazim kje petak s številko 672.929 iz leta 1887, ga bodem skušal dobiti v svojo oblast in takoj ga Vam vrnem, ker dano obljubo jaz držim, naj bode kar hoče«.

(Poslednja admiralova smodka.) Evans, jako priljubljen častnik v ameriški mornarici, je dobil po bitki pri Santjago žalostno nalogo, da pozdravi poveljnika sovražne ladije »Bizeteya«, katera se je malo prej potopila, na krovu »Jowa«, mu vzame meč in mu naznani, da je odslej ameriški vjetnik. Utrujen, okajen od smodnika, oblit s krvjo in ves blaten je prišel kapitan Eulate na krov k meni, — tako je pripovedoval pozneje Evans. Smilil se mi je, koliko je moral pretrpeti. Pri-stopil sem k njemu, mu stisnil roko z besedami: »Very glad to see you, captain, how are you?« Zelo me veseli, da vas vidim, kapitan, kako se

vam godi?) Vzdostiti sem ga mislil z jedno smodko, katero sem mu ponudil. Bila je po deset cent. ponarejena havana. Eulate jo pogleda, se nekoliko obotavlja, potem pa seže v svoj žep in izvleče dišečo, pravo havano, krasno zvito in vrlo vabljivo. »Ali jo vam smem ponuditi? Poslednja je, a na ladiji sem jib imel petnajst tisoč,« je dejal. »Zakaj ste to še le sedaj povedali?« sem zavpil. »Čemu niste tega povedali prej, mi bi se drugače potrudili, da rešimo vašo lepo ladijo.«

Društva.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) poslala je gosa Marija Škrinjarjeva iz Trsta 100 gl. kot čisti dobiček pri Nabrgojevih razglednicah, koje je ona založila. Prosil je ob jednom: naj postane vsled tega družbinega dohodka dični primorski Nabergoj družbin pokrovitelj. — Bog živi rodoljubno gospo in stebel tržaškega Slovenstva, našega najmlajega pokrovitelja!

(Moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Kamniku) proslavljata 50letnico vladanja Nj. Veličanstva presvitlega cesarja Franca Jožefa I. s tem, da bo v ta namen 4. decembra t. l. v 1/2.11. uri dopoldne sv. maša v frančiškanski cerkvi. Prosi se za jubilejne darove, ki naj se blagovolijo vpošiljati dotičnemu blagajniku in dotični blagajničarici.

(Vincencijeva družba) bo imela tretjo nedeljo v adventu (11. grudnia) zjutraj ob šestih sveto mašo in skupno obhajilo v Marijanišču, zvečer pa ob šestih občni zbor ravno ondi.

(»Slovenska čitalnica v Gorici« priredi v nedeljo dne 4. decembra t. l. v svojih prostorih besedo po tem le vspejedu: 1. »Pesem lovčeva«, uglasbil Ant. Nedved; poje moški zbor. 2. »Čuj glas zvonov!«, uglasbil Fr. Abt; poje ženski zbor spremljan s klavirom. 3. »Pozdrav mornarjev«, uglasbil V. G. Brož; tambur. sekstet. 4. »Domovina«, uglasbil Ant. Foerster; poje mešani zbor in tenor-solo. 5. »Slovó«, uglasbil Fr. S. Vilhar; poje moški zbor in bariton-solo spremljan s klavirom. 6. »Venec češko moravskih pesmi«, uglasbil V. G. Brož; tamburaški sekstet. 7. »Kritica slovenskih narodnih pesmi«, sestavljal A. Foerster; poje mešani in moški zbor. 8. »Srce je odkrila«, vesela igra v enem dejanju; poslovenil Ivan Ameriški. — Pričetek ob 7 1/2. uri zvečer. — Vstopnice in listki za sedeže se bodo prodajali na dan besede pri društvenem čuvaju in zvečer pri blagajnici. — Čitalniški društveniki so vstopnine prosti, nedruštveniki plačajo po 20 kr. za osebo. — Sedeži se bodo prodajali društvenikom in nedruštvenikom v I. vrsti po 40 kr., v II. vrsti po 30 kr., v III. in IV. vrsti po 20 kr. in na stolih po 10 kr. — Vstopnice in listki za sedeže se ne vračajo, ampak naj se blagovoljno hranijo do konca besede. — Društvenike in druge mestne in okoliške Slovence vabi najljubše k obilni udeležbi čitalnični odbor.

(Mestna hranilnica ljubljanska) Meseca novembra 1898 vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 684 strank gl. 301,697.50, 564 strank pa dvignilo gl. 294,617.72.

(Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju.) V X. občnem zboru tega društva bil je zaradi izvanrednih zaslug za društvo imenovan častnim udom gosp. France Dolenec, trgovec v Mariboru. Odkar obstoji to društvo, nabiral je vsako leto ter nabral čez 800 gl. za uboge slovenske visokošolce na Dunaju. Slava mu! — V spomin vladarjeve petdesetletnice so društvu pristopili kot ustanovniki z darilom po 50 gl. gospodje: Dr. Mirko Ploj, c. kr. tajnik v finančnem ministerstvu, plačavši prvi obrok 10 gl.; Ivan Luzar, nadrevident južne železnice, plačavši prvi obrok 10 gl.; dr. Janko Hočevar, odvetniški kandidat, plačavši prvi in drugi obrok po 10 gl., skupaj 20 gl. Dalje so društvu darovali: Visokorodni Anton pl. Sušić, c. in kr. polkovnik v Celji, 15 gl. G. A. Knafele, uradnik c. kr. državnih železnic v Beljaku, je mej tamošnjimi Slovenci nabral 5 gl. Na Dunaju so društvu darovali gospodje: Dr. Klem. Seshun, dvorni in sodni odvetnik, 5 gl.; dr. Al. Homan, dvorni in sodni odvetnik, 5 gl.; Alojzij Kremžar, mag. svetnik, 5 gl.; dr. Anton Primožič, c. kr. profesor, 5 gl.; gospa Marija Primožičeva, 5 gl.; g. Peter Hlačar, nadoficijal sev. zah. železnice, 3 gl.; g. Josip Šolar, magistratni uradnik, 2 gl. — Za toliko blagih darov bodi vsem iskrena zahvala! V seji meseca oktobra oglašilo se je 58, v seji meseca novembra pa 60 revnih dijakov za podporo. V teh dveh sejah je odbor razdelil mej najrevnije dijakke 470 gl. v gotovini in obednicah. Več prošelj moral je odbor odbiti. Ker toliko revnih dijakov slovenske krvi še nikdar ni bilo na Dunaju, treba bode izvanredne pomoči. Daruje naj torej vsak, kdor le količkaj premore, za uboge slovenske trpine v tujem mestu! Darove bode hvaležno sprejemal društveni blagajnik, vč. gosp. Fr. Jančar, monsignor, papeški častni kom., župnik nemškega viteškega reda, Dunaj, I., Singerstrasse 7.

Gospodarska organizacija.

Dobava za žrebčarijo. (Gestütsbranche.)

Kmetijske zadruge, katere so v stanu dobaviti za žrebčarijo oves, slamo ali seno, naj zadavne svoje ponudbe pošljejo nemudoma »Gospodarski zvezi«, katera jih bode odposlala na poljedelsko ministerstvo.

V ponudbi je označiti količino, kakovost in ceno blaga.

Darovi.

Dijaški kuhinji v Kranju [Konec]: Župnik Frid. Hudovernik v Lescah 2 gl., dr. Anton Arko »polovico komisijske vožnje« 1 gold. 25 kr., župnik Jan. Karlin v Smledniku 10 gl., dr. Fr. Perné 1 gl., župnika: Vinc. Polaj v Retečah 5 gold., Jern. Primožič v Goričah 5 gold., c. kr. notar Šlamberger »pristojbino« 60 kr., Jan. Košnik st. v Primskovem 1 gold. 20 kr., Avg. Drukar, bivši blagajnik, pri svoji odhodnici iz Kranja »naberačil« 33 gold. 33 kr., župnik Mat. Preželj v Mavčičah 5 gl., hotelier in posestnik Mat. Lončar v Tržiču 10 gl., Avg. Drukar »dobiček zadnjega piké-ja« 2 gl. 20 kr., neimenovana »za prěsice« 50 kr., sl. profesorski kolegij za mesec november 8 gl. 50 kr., župniki: Fr. Eržen v Zalem Logu 1 gl., Jos. Preša na Ovišah 5 gl., Sim. Žužek v Vodichah 3 gl., občinski odbor v Radomljah 5 gl., M. Seršen na Skaručni 1 gl., župnik Fr. Tavčar v Lešah 3 gl., dr. Ivan Tavčar v Ljubljani 20 gl., durakisti pri P. Mayr-ju v treh večerih priigrali 3 gl. 55 kr., Fr. Svetič, vzgojitelj na Češkem 3 gl., župnika: Jan. Šafer v Dupljah 3 gl., Ant. Kocijančič v Gojzdu 2 gl., županstvo Zminec 10 gl. in župan Jan. Molj za občino Voglje 10 gl., — v živilih: gospa Eliza Matajecz iz Stražišča: 23 1/2 kg fižola in 175 kg krompirja in Jan. Verlic iz Smlednika 58 kg krompirja. — Ko odbor z iskreno hvaležnostjo beleži te velikodušne darove, prosi ob enem prav prirčno v e p. n. mladolinjube, da ohranijo i nadalje svojo naklonjenost »Dijaški kuhinji v Kranju«, ter s svojo dobrotljivostjo pripomorejo, da ne bi primanjkovalo ubožnim in pridnim učencem — hrane. Vsak tudi najmanjši dar — v denarjih ali v živilih — je dobro došel.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 1. decembra. Cesar je odpotoval opoldne s princezino Gizelo v Wallsee, kamor je odšla tudi nadvojvodinja Štefanija s hčerjo. Vzlic opustitve oficijelnih slavnostij se vrši okraševanje Dunaja v velikanskem obsegu; isto se poroča iz vseh stolnih in mnogih pokrajinskih mest.

Dunaj, 1. decembra. Vojaškim dostojanstvenikom podeli cesar vojaške odlike z briljanti.

Dunaj, 1. decembra. Ministerski predsednik grof Thun je bil danes zjutraj pri cesarju v avdijenci.

Dunaj, 1. decembra. Uradni list poroča, da je podelil cesar deželno-sodnemu svetniku Karolu Pleško v Ljubljani povodom njegovega vpokojenja naslov in značaj nadsvetnika.

Dunaj, 1. decembra. »Wiener Zeitung« objavlja naredbo naučnega in finančnega ministra o dotaciji katoliške duhovščine.

Dunaj, 1. decembra. Poslanca Dzieduszycki in vitez Abrahamowicz je imenoval cesar povodom petdesetletnice tajnima svetnikoma.

Dunaj, 1. decembra. Včeraj so se sošli člani opozicijskih strank k volitvi grajalnega odseka, toda radi pičle vdeležbe se volitev ni mogla vršiti in sta toraj 3. in 7. oddelek sklicana k seji prihodnji torek pred zborovanjem poslanske zbornice.

Dunaj, 1. decembra. »Wiener Zeitg.« objavlja cesarjevo lastnoročno pismo na pravosodnega ministra, v katerem se podeljuje popolno pomiloščenje za prestopke razžaljenja Veličanstva ali razžaljenja članov cesarske hiše, ki so se izvršili do 2. decembra 1898. nadalje se pomilosti 548 drugih kazencev.

Dunaj, 1. decembra. Ministerski svet se je danes razgovarjal o vspehih ministrov grofa Thuna in dr. Kaizla v Budimpešti. Sklenilo se je mej drugim, da se že v tor-

kovi seji poslanske zbornice predlože nagodbene predloge.

Dunaj, 1. decembra. Včeraj so tu zborovali še živeči člani prvega konstitucionalnega zbora iz leta 1848, ki so vsi dosegli starost 80 let in so razven Ulricha vsi Slovani. Shodu je predsedoval starosta dr. Rieger, prisotni so še bili mej drugimi: Pražak, Helfert, Demmel z Moravskega. Odsotnost so opravičili: Smolka, Tomek in Ulrich, ki biva v Ameriki.

Budimpešta, 1. decembra. Zbornica magnatov je sklenila soglasno po nagovoru predsednikovem, da naj se izrečejo iskrene in prirčne čestitke Nj. Veličanstvu povodom vladarske petdesetletnice. Seja se je nato zaključila.

Budimpešta, 1. decembra. Mej ministerskim predsednikom grofom Thunom in baronom Banffyjem se je doseglo sporazumljenje glede podaljšanja statusa quo v nagodbenem vprašanju. Grof Thun se je sinoči odpeljal na Dunaj.

Budimpešta, 1. decembra. Vsled naredbe naučnega ministra ostanejo jutri zaprte vse srednje in višje državne šole.

Boston, 1. decembra. V bližini North-Truro (Massachusetts) se je tik obrežja potopil parnik »Portland«. Vtonilo je 65 potnikov in vsi pomorščaki, skupno 114 oseb.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24. urah v mm.
30	9 zvečer	732.7	5.4	sr. jug	skoro jasno	
31	7 zjutraj	739.3	2.8	sl. svzh.	megla	6.1
	2. popol.	738.5	7.0	"	poloblačno	

Srednja včerašnja temperatura 8.2°, za 7.7° nad normalom.

Alojzij Večaj

Izdelovalec pečij iz glinastih snovi

v Ljubljani, Opekarska cesta 61

preje Igriške ulice 15 49

priporoča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprostejših do najfinjših, raznobarvne: ružave, zelene bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi kahljice za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.

Za svoje delo jamči leto dni. Cene so najnižje.

Národna trgovina

M. Žargi

v Ljubljani v Kresijski palači

(Špitalske, Lingarjeve ulice).

Izborna velika zaloga

raznega perila,

kravat, predpasnikov, ženskih in otročjih oblek modrocev, potreščin za krojače in šivilje,

velika zaloga

raznih čevljev in zimskih potreščin

po znižani cenl.

848 3-1

Vse mogoče

hvali in prodaje kot »Mörathon« konkurenca! Zakaj? — Zato, ker je 816 10-1

„Mörathon“

res izreden primešek k tobaku in kadenje dela kadilcu in okolič zeló prijetno in jako zdravo.

Kdor se hoče prepricati o tem, mora poskusiti s pristnim »Mörathon-om« z varstveno znamko »otročjo glavo«, ter naj odločno zavrne vsako posnemo.

Dobí se le tam, kjer se nahajajo »Mörathon“-lepaki, v zvezkih po 10 in 30 kr., ali pa 12 malih oziroma 4 veliki zvezki proti povzetji za 1 gl. 26 kr. franko pri izdelavcu

Th. Mörath, med. prodajalna dišav »Zum Biber« v Gradcu, Jakomlingasse 1.

Zeló ugodno za razprodajalce.

Glavna zaloga za Kranjsko: Fr. Pettauer v Ljubljani.

G. Piccoli,
dvorni založnik
Nj. svetosti
papeža
Leona XIII.

lekarnar „pri angelu“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino.

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v

Železnatem vinu

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najbolje spričevalo ter dajejo največje poročilo za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nervozne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, sloke (suhe) in bolehave otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštino plačajo p. n. naročniki. 827 1

Valentin Accetto,

zidarski mojster

v Ljubljani, Trnovski pristan 14,

se priporoča slav. občinstvu, prečast. duhovščini, gg. podjetnikom in društvom za vsa ter raznotera

zidarska dela.

Prodaja tudi iz lastne opekarne 588 27

opeko vseh vrst.

Oelz-ova kava

je najboljši in najčistejši primesek h kavi!

Cestite gospodinje!

221 50-37

Zahtevajte in kupujte le-to kavo!

Dobiva se v rdečih zavitkih z belim trakom ali pa v škatljah.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča 81 52 45

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Naznanilo.

Podpisana usojava si svojim p. n. gostom uljudno naznanjati, da bodeva z dnem 15. grudna t. l. za prihodnjo zimo

opustila gostilniški obrt

ter se ob enem za mnogobrojni obisk tekom poletja najtopleje zahvaljujeva priporočujoč se z odličnim spoštovanjem

Fran in Marija Jarc.

Medvode, dne 1. decembra 1898.

850 1-1

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

v Ljubljani, Poljanska cesta 8, poleg Alojzijevega

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom v najnatančnejše izdelovanje

*monštranc, ciborijev, ke-
lihov, tabernakljev,
svečnikov, lestencev,
križev* itd. 765 5

iz najboljših kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni.

Hotel Vindišar

pri novem mostu čez Krko
v Novem Mestu.

Čast mi je naznaniti, da sem spremenil svojo staro-renomirano gostilno v hotel, ki vstreza vsem zahtevam in ima več z najnovejšim komfortom opravljenih sob, in pričakujem mnogobrojnega obiska, zagotavljajoč zelo nizke cene.

Dobiti bo pri meni mrzla in gorka jedila, le prava naravna vina, vedno sveže pivo po najnižjih cenah in bom skrbel za skrbno in točno postrežbo.

Velespoštovanjem

Josip Vindišar,

842 3-2

lastnik.

Razglas.

843 3-3

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je v svoji seji dne 25. novembra 1898 pri posvetovanju o praznovanju jubileja 50letnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. tudi sklenila: Naslednja želja naj se naznani potom dnevnih listov p. n. industrijem, trgovcem in obrtnikom:

2. december 1898 velja naj vsem trgovcem, industrijem in obrtnikom za praznik. Opravljajo naj se ta dan le ona dela, ki se navadno vršé ob nedeljah in praznikih.

V Ljubljani, dne 26. novembra 1898.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Na prostovoljni javni dražbi

na posestvu dr. Furlana

v Mirkah pri Vrhniki prodalo se bode

dne 4. decembra

t. j. v nedeljo popoldne od 3. ure naprej in dne 5. decembra celi dan od 8. ure zjutraj naprej obilo poljskih vozov in različnega poljskega orodja. — Natančnejša pojasnila da

dr. Josip Furlan,

odvetnik v Ljubljani.

847 (1-1)

J. Kapsch, juvelir v Ljubljani,

priporoča slav. p. n. občinstvu svojo veliko zalogo

zlatnine, srebrnine in juvelov

po zelo znižanih cenah.

846 1-1

Pri naročilih od zunaj točna določila.

Vsa trgovina se odda pod zelo ugodnimi pogoji.

Proda se iz proste roke ali dá v najem

pod ugodnimi pogoji

lepo posestvo preje, pri Bobenčku

na Glincah št. 20 poleg Ljubljane

v najlepši legi ob državni cesti, pripravno za večjo trgovino in gostilno, z vsemi pripadajočimi poslopji, in sicer: skladišči, hlevi, vinskimi kletmi, lepim, prostranim, senčnatim gostilniškim vrtom; dalje več travnikov in njiv, deloma na Glincah v Trnovskem predmestju, deloma v Brdu pri Viču se nahajajočih.

(3 - 2) 835

Natančnejša pojasnila daje tvrdka F. P. VIDIC & Comp. v Ljubljani, Prešernove ulice.

Zavod

za 320 26-16

umetno slikarstvo
na steklu.

B. ŠKARDA

Specijalni zavod

za

slikanje na cerkvena okna
v vsakem slogu in izdelavi.

v BRNU.

Sedemkrat odlikovan
s prvimi nagradami.

Ceniki, troškovniki,
načrti, škeice in
vsakoršen strokovni na-
svet brezplačno.

Prva največja kranjska tvrdka.

Od 1. novembra nadalje:

Dunajska cesta št. 6,
poleg lekarne Piccoli.

Ilustrovane cenike pošiljam na
zahtevanje brezplačno.

Fran Primožič,

jermenar in sedlar

Sv. Petra cesta 34

Ljubljana,

priporoča se slavnemu
občinstvu in prečastiti
duhovščini v vsakoršno

izdelovanje

jermenarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje.

Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo
in ježo itd. — Izdelovanje jermen za stroje, mlino in zvonove.

Poprave se dobro in po ceni izvršujejo.

471 50-42

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Eričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernove ulice 9

849 1 svojo bogato zalogo
izgotovljenih oblek

za gospode, dečke in otroke
kakor tudi

najnovejše modele v

konfekciji za dame

v žaketih, kepikih, plaščih i. t. d.
Plašče za deklice v raznih bojah
in velikostih.

Ilustrovani ceniki
razpošiljajo se zastoj in poštne prosto.

Dunajska borza.

Dne 30. novembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 10 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101
Avstrijska zlata renta 4%	119 90
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 25
Ogerska zlata renta 4%	119 85
Ogerska kronska renta 4%, 200	97 55
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	914
Kreditne delnice, 160 gld.	359 15
London vista	120 45
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59
20 mark	11 79
20 frankov (napoleonor)	9 55 1/4
Italijanski bankovci	44 55
C. kr. cekini	5 70

Dne 30. novembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	166 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 10
Tisne srečke 4%, 100 gld.	138 75
Dunavske vravnave srečke 5%	131
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108
Posojilo goriškega mesta	112
4% kranjsko deželno posojilo	98 50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98
Prioritetne obveznice državne železnice	220
južne železnice 3%	180 10
južne železnice 5%	125 50
dolenjskih železnic 4%	99 50

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 40
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 50
Salmove srečke, 40 gld.	84 50
St. Genois srečke, 40 gld.	84
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60
Ljubljanske srečke	23 75
Akcije anglo avstrijske banke, 200 gld.	157 50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3515
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	438
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	68
Splošna avstrijska stavbinska družba	116
Montanska družba avstr. plan.	186 05
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	174
Papirnih rubljev 100	127 37

S 1. oktobrom se prične novo celoletno naročevanje!

„MERCUR“

XXXVII. letnik.

Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih loterij-
skih efektov, izkaz vseh izžrebanih državnih
in zasebnih obligacij.

Brezplačno darilo

„Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega
zaznamek vseh izžrebanih srečk.
Naročuje se s poštami nakaznicami pri vseh c. in kr. poštah uradih
in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I. Wollzelle 10.

2 gl. 60 kr.

celoletna naročnina.